ШТА ДОНОСИ ЗАКОН О ПРИВАТНОМ ОБЕЗБЕЂЕЊУ?

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

LEGEARTIS ИНГ-ПРО

Број 52 ● јануар 2017. ● www.legeartis.rs ● www.propisiupraksi.rs

РЕНТА:
ДРУГИ ДЕО

- Искључење члана друштва
- Одговорност за неизмирене комуналне услуге
- Кратак осврт на измене и допуне Кривичног законика
- Критеријуми за доделу уговора о јавној набавци
- Заштита права разлучних поверилаца према Нацрту закона о изменама и допунама Закона о стечају
- Кривично дело злостављања и мучења из члана 137. Кривичног законика у судској пракси

Прописи у пракси:

- Закуп у судској пракси
- Одабрана мишљења Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

ING-PRO

POKLON AKCIJA

25 GODINA POSTOJANJA

POVODOM 25. GODINA USPEŠNOG RADA KOMPANIJA ING-PRO NUDI NOVIM PRETPLATNICIMA

Komplet izdanja za pravnu, finansijsku i službu javnih nabavki, sa jedinstvenim poklonom:
(izdanja dostupna 24 časa)

1

Elektronska baza propisa Propisi.net sa kalkulatorom kamata + dnevno ažuran elektronski časopis ''Propisi u praksi'' + elektronsko praćenje javnih nabavki, a svi sa mejl servisom o svim promenama u bazi

3 pristupa
72.900

2

Pravno-finansijski štampani časopis ''Propisi u praksi'', za pravnu službu – pretplata za 2017. godinu + **jedan besplatan primerak za finansijsku službu**

1 primerak +
1 primerak gratis
26.900

3

Besplatno prisustvovanje na savetovanjima iz pravne i finansijske oblasti, u toku pretplate

3 vaučera
GRATIS

4

Štampano izdanje: Savetnik za obračun, oporezivanje i isplatu zarada, plata i drugih primanja

1 primerak
GRATIS

Ukupno bez PDV-a: 99.800
Ukupno sa PDV-om (10%): 109.780

POKLON

ASUS **Transformer Book** T100

ASUS®
IN SEARCH OF INCREDIBLE

Међу ауторима у овом броју...

Владимир Ђукановић,
члан скупштинских одбора за контролу служби безбедности и одбора за одбрану и безбедност

Нови закон је врло прецизно дефинисао шта све може да потпадне под послове приватног обезбеђења, односно за шта све предузетници и правна лица могу да добију лиценцу.

Татјана Матковић-Стефановић,
судија Привредног апелационог суда

Закон прави разлику између система искључења члана друштва одлуком скупштине друштва и искључења члана друштва одлуком суда.

Љиљана Павловић,
судија Привредног суда у Београду

Уводи се обавеза прибављања сагласности заложног, односно разлучног повериоца на продају имовине под теретом под прописаним условима.

Никола Пантелић,
заменик јавног тужиоца у Трећем основном јавном тужилаштву у Београду

Допунама чланова 185, односно комплетном новелом члана 185а настављена је тенденција заштите деце од сексуалног насиља и искоришћавања.

Милош Јовић,
саветник у Управи за јавне набавке

Мора постојати сврха одређивања елемента критеријума, а која се састоји у његовој непосредној вези са предметом јавне набавке.

Драгана Марчетић,
судија Првог основног суда и заменик руководиоца судске праксе у грађанској материји

Захтев за накнаду штете у облику ренте застарева у року прописаном за накнаду штете тј. у року од три (односно пет) година из чл. 376. и 377. ЗОО-а.

Снежана Марјановић,
судија Првог основног суда у Београду

До пријаве промене комунално предузеће нема сазнања о постојању новог власника (непокретности) нити да је до такве промене уопште и дошло.

Драган У. Калаба,
заменик Вишег јавног тужиоца у Чачку

Кривично дело из члана 137. КЗ-а уочљиво је само у ситуацијама када се постави питање стицаја тог и неког другог кривичног дела, али и тада није често.

Календар важења правних аката

У овој рубрици доносимо преглед прописа који током овог месеца престају да важе (у целости или у делу), односно који одложено ступају на снагу и/или се одложено примењују у целости или у делу:

...пасоша, дипломатског пасоша и ...ик о измени Правилника о обрасцу..., бр. 9/16 од 5. 2. 2016. године, а ступио ...ца, објављен у „Сл. гласнику ... године

– примењује се од 13. маја 2016. године

● Закон о изменама и допунама Закона о поморској пловидби, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 18/15 од 13. 2. 2015. године, а ступио је на снагу 21. 2. 2015. године

– одредбе члана 16. ст. 6. и члана 20. овог закона примењиваће се од 1. јуна 2016. године

● Правилник о измени и допуни Правилника о реглоскопима, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 49/15 од 5. 6. 2015. године, а ступио је на снагу 13. 6. 2015. године

– одредба члана 2. овог правилника важи до 1. јуна 2016. године

● Закон о енергетици, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 145/14 од 29. 12. 2014. године, а ступио је на снагу 30. 12. 2014. године

– одредбе члана 98. ст. 1. тач. 1) до 3), члана 99. и члана 225. ст. 1. тач. 1) до 3) и члана 225. ст. 4. овог закона се примењују од 1. јуна 2016. године

● Закон о потврђивању Европске оквирне конвенције о прекограничној сарадњи између територијалних заједница или власти, објављен у „Сл. гласнику РС – Међународни уговори”, бр. 2/16 од 8. 2. 2016. године

– Конвенција ступа на снагу 16. јуна 2016. године

● Закон о потврђивању Амандмана на Конвенцију о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту, објављен у „Сл. гласнику РС – Међународни...

КАЛЕНДАРИ...

- ВАЖЕЊА ПРАВНИХ АКАТА
- ДОГАЂАЈА

СУДСКА ПРАКСА И СЛУЖБЕНА МИШЉЕЊА

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Недостојност за наслеђивање

У склопу сасвим новог формата ...д овог броја можете ...еке карактеристичне пратити у нашем часопису дон...ом приликом односе на случајеве из судске праксе, а к... недостојност за наслеђивање.

...остојност за наслеђ... РС”, бр. 46/95, 101/03 – Одлука УС РС и 6/15)

...лан 4.

Не може наследити на основу закона ...штања, нити стећи какву корист из завештања (недостојан је):
1) онај ко је умишљајно усмртио оставио... покушао;
2) онај ко је принудом, претњом или прев... оставиоца да сачини или опозове завештање или неку његову одредбу, или га је у...чио;
3) онај ко је у намери спречавања оставичеве... воље уништио или сакрио његово завештање, или га је фалсификовао;
4) онај ко се теже огрешио о законску обавезу из... оставиоца, или му је ускратио нужну помоћ;

Суд на недостојност пази по службеној дужности.

О недостојности за наслеђивање суд води рачуна по службеној дужности, али је терет чињеничне тврдње и доказа да ова недостојност постоји, на странци која то тврди.

Из образложења:

„Разлози ревизије о погрешној примени материјалног права нису основани. Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је ванбрачни син пок. А. М. Свог оца је упознао када је имао 10 година. До 1992. године имао је ретке контакте са оцем, а од те године никако. Брига о оцу са његове стране није изостала његовом кривицом. Није се теже огрешио о обавезе издржавања, нити му је ускратио нужну помоћ. Нису постојали ни други разлози који би указивали на недостојност за наслеђивање оца. Тужилац није умишљајно усмртио свога оца, нити је то покушао. Између њих је било само свађе. Није се теже огрешио о законске обавезе издржавања према њему. Преко ...оца је примао ...ње мајке, а пок. А. М. издржавање није ...требно. Не може се говорити ни о ускр... помоћи оставиоцу, јер то не произилази ...изведених доказа.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови правилно закључују да нема основа за примену члана 4. Закона о наслеђивању који регулише појам недостојности за наслеђивање. Према ставу 1. тач. 1) овог члана, не може се наследити на основу закона или завештања нити стећи какву корист из завештања (недостојан је), онај ко је умишљајно усмртио оставиоца, или је то покушао. Према тачки 4. овог члана, недостојан је онај ко се теже огрешио о законску обавезу издржавања, или ускратио нужну помоћ. Према ставу 2. овог члана, суд на недостојност пази по службеној дужности. У конкретном случају, истакнути разлози за недостојност тужиоца да наследи свог оца, сада пок. А. М., нису испуњени. У току поступка у прилог ових својих тврдњи тужилац није пружила одговарајуће доказе. Зато је суд о постојању (непостојању) тих

ПОСТАВИТЕ ПИТАЊЕ НАШЕМ АУТОРУ, НАСТОЈАЋЕМО ДА ОДГОВОРИМО НА СВАКО ОД ЊИХ

Негат... референце у ...ледње измене и допун... набавки

...15. године донеле су собо... о јавним набавкама из августа негативним референцама о ко...ко измена када је реч о ...мо говорити у овом тексту

Милош Јовић
саветник у Управи за јавне набавк...
budzeti@legeartis.rs

Кад су у питању јавне набавке, појам ...ференце има двоструки појавни ... У случају кад одређује додатне у... ...ње у поступку јавне набавке... ...ти од... пословног капацитета... ...а у реализаци... ...та набавке, односно је у претходном ... испоручивао добра, извршавао услуге или ... дио радове који су предмет конкретне јавне набавке. Тада је реч о **пословним референцама**. Оне које би се условно речено могле назвати **позитивним референцама**. И док је у том случају реч о референцама које понуђача квалификују за добијање уговора о јавној набавци, негативне референце су оне које га могу дисквалификовати из „трке” за добијање уговора.

Институт **негативне референце** установљен је ради обезбеђивања поузданијег и солиднијег уговорног партнера наручиоца, а што је претпоставка целисходнијег и рационалнијег трошења јавних средстава. На тај начин, санкционишу се понуђачи који не извршавају своје обавезе у поступку јавне набавке или уговорне обавезе или их не извршавају на уговорен начин и под уговореним условима. С друге стране, будући да санкција никада није сама себи сврха, управо би свест о могућности да се нађе „на црној листи” код одређеног наручиоца, требало да понуђача додатно мотивише на озбиљнији, професионалнији и пословнији приступ извршавању сопстве...

...авним набавкама из 2008. године. Сходно ...да важећим прописима, наручиоци су имали ...ућност да одбију понуду уколико поседују ...каз који потврђује да понуђач није испуњавао ...које обавезе по раније закљученим уговорима ...авним набавкама који су се односили на исти предмет набавке, за период од претходних пет година за радове, односно три године за добра и услуге.

Закон о јавним набавкама из 2012. године („Сл. гласник РС”, бр. 124/12) значајно је проширио обухват негативних референци, установивши их као обавезу за наручиоце, проширујући њихово дејство и на сам поступак јавне набавке (не само на уговоре), те установивши својеврсну „црну листу” понуђача – списак негативних референци.

...едње измене и допуне Закона о јавним ...ама из августа 2015. године („Сл. гласник ...15) донеле су собом **неколико измена ...ечи о негативним референцама**:
- не... ...ференца као могућност, не и обавеза з... ...е;
- неве... ...угих, таксативно законом ненаведе... негативне референце за одређеност ...ој документацији;
- прецизир... ...одног периода који је обухваћен негативном референцом;
- укидање списка ...их референци.

Можда и **најзначајнија измена** јесте та да наручилац сада више није у обавези, већ има могућност да примени негативну референцу према понуђачу. Како су ове законске измене биле још један корак ближе директивама Европске уније из области јавних набавки, и у овом

АУТОРСКИ ТЕКСТОВИ СА ОБИЉЕМ КОРИСНИХ ПРИМЕРА И СТРУЧНИХ ТУМАЧЕЊА

(6) Трошкови продатих производа износе 1.250.000,00 динара.Укалкулисана разлика у цени је 25% на цену коштања, што износи 312.500,00 динара (1.250.000,00 × 25%). Обрачунати ПДВ по општој стопи износи 312.500,00 динара, од чега на цену коштања 240.000,00 250.000,00 (1.250.000,00 × 20%) и ПДВ на разлику у цени 62.500,00 (312.500,00 × 20%).

(7) Купцу су фактурисани спортски дресови са обрачунатим ПДВ-ом у износу од 1.875.000,00 дин.

(8) Купац је извршио плаћање фактуре у целости у износу од 1.875.000,00 динара.

(9) Треба извршити затварање свих конта класе 9 – Обрачун трошкова и учинака.

(10) Треба саставити Извештај о стању залиха производње на крају обрачунског периода.

(11) Треба прокњижити свођење почетног стања залиха производње на коначно стање залиха производње на крају обрачунског периода на бази података из Извештаја о стању залиха производње на крају обрачунског периода.

Напо... ...ватих производа од 1.250.000,00 динара израчунати су на бази цене ...а (682 комада × 1.832,... динара по комаду), док је продајна цена спортских дресова од ...000,00 динара по комаду изра...ата у износу од 2.500,00 динара (750 × 2.500,00).

Књижење:

Р. бр.	Конто		...ИС	Износ	
	дугује	потражује		дугује	потражује
				5	6
1	2	3	...спортски дресови	200.000,00	
			...алиха материјала		200.000,00
1.	910		Сировине и мате... *...атеријала – спортски дресови*		
		9000	Рачун за преузи... спортски дресови	500.000,00	
			...спортски дресови	120.000,00	
За отварање почетног стања 1. 1. 2016. за з...			...е залиха недовршене		500.000,00
1а	9500		Материјали за...		
	9600		Готови про...мање залиха готових		120.000,00
		9001	Рачун за ...едовршене производње и готових производа 1. 1. 2016. године на ...а тих залиха из финансијског књиговодства		
			...ровине и материјал – спортски дресови	1.000.000,00	
		9010	Рачун за преузимање набавке материјала и робе		1.000.000,00
...а примљен материјал у магацин у вези са производњом спортских дресова					
	За	9500	Материјал за израду – спортски дресови	680.000,00	
		9100	Сировине и материјал – спортски дресови		680.000,00
	...улазне материјала у производњу у току године				

ПРОПИСИ У ПРАКСИ
LEGEARTIS ИНГ-ПРО www.legeartis.rs

ISSN 2406-1085

Година V, број 52
ЈАНУАР 2017.

Оснивач и издавач:
ИНГ-ПРО
Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:
Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник:
Владан Мирковић

Сарадници:
Бојана Радивојевић
Весна Филиповић
Владимир Ђукановић
Драган У. Калаба
Драгана Марчетић
Љиљана Павловић
Милош Јовић
Никола Пантелић
Снежана Марјановић
Татјана Матковић-Стефановић

Уредник рубрике *Календар важења правних аката*:
Ана Фулетин

Организатор издања:
Оливера Бошковић

Графичка припрема:
Мирослав Арамбашић

Штампа:
Digital art, Београд

Редакција:
Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836 820
факс: +381 11 2836 474
е-пошта: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате). Текстови достављени за објављивање се не враћају. Сви текстови који се објављују у Часопису подлежу редакцијско-техничкој обради, у складу са одговарајућим стандардима Часописа.

Владан Мирковић,
главни и одговорни уредник
vladan.mirkovic@ingpro.rs

Кад год се законски регулише одређена материја која прописима претходно није била уређена то најчешће изазове велику и жучну полемику у јавности. Многи у томе виде само нове намете које држава уводи према грађанима или привредним субјектима, премда је у основи најчешће искрена потреба за системским уређењем друштвених и правних односа. Такав је случај и са Законом о приватном обезбеђењу, о коме ћемо детаљно говорити у овом броју и који као сасвим нови законски пропис почиње да се примењује од 1. јануара, уређујући једну изразито озбиљну материју „у којој је до сада практично све функционисало у сивој зони", како наводи аутор овог текста.

За јануарски број резервисан је и наставак текста о ренти, где ће бити речи о капитализацији ренте, измени и престанку ренте, застарелости и камати.

Од осталих тема у овом броју скрећемо пажњу на кратак осврт на измене и допуне Кривичног законика, критеријуме за доделу уговора о јавној набавци, као и на текст о искључењу члана друштва на основу одлуке скупштине друштва и одлуком суда.

Верујемо да ће посебно занимање у овом броју изазвати текст ***Одговорност за неизмирене комуналне услуге***, а имајући у виду неуједначену судску праксу и норме које регулишу питање одговорности за комуналне услуге приликом промене власништва непокретности.

Желимо вам успешан почетак, надамо се, још успешније године.

Наше текстове потражите и на сајту часописа
http://www.legeartis.rs/
http://www.propisiupraksi.rs/

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis* отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и покуде. Можете их упутити ауторима текстова или на е-адресу редакције часописа **redakcija@legeartis.rs**
Пратите нас:
- **www.legeartis.rs**
- **www.propisiupraksi.rs**
- **www.propisi.net**
- **www.facebook.com/IngProLegeArtis**

У овом броју...

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

6 Шта доноси Закон о приватном обезбеђењу?

ПРИВРЕДНО ПРАВО И СУДСКИ ПОСТУПЦИ

14 Искључење члана друштва

20 Заштита права разлучних поверилаца према Нацрту закона о изменама и допунама Закона о стечају

27 **Прописи у пракси:** Закуп у судској пракси

БУЏЕТИ И ЈАВНЕ НАБАВКЕ

30 Критеријуми за доделу уговора о јавној набавци

ГРАЂАНСКО ПРАВО И СУДСКИ ПОСТУПЦИ

38 Рента (други део)

48 Одговорност за неизмирене комуналне услуге

РАДНИ ОДНОСИ И СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ

58 **Прописи у пракси**: Одабрана мишљења Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

КРИВИЧНО ПРАВО И СУДСКИ ПОСТУПЦИ

62 Кратак осврт на измене и допуне Кривичног законика

68 Кривично дело злостављања и мучења из члана 137. Кривичног законика у судској пракси

КОРИСНИ ПРАВНИ АКТИ

78 НЗ-1 Списак обрачунатих накнада зарада и исплата накнада

79 Образац ИОСИ: Извештај о извршењу обавезе запошљавања особа са инвалидитетом

80 Потврда о бављењу хранитељством

РУБРИКЕ

1 Међу ауторима у овом броју...

2 Из прве руке

3 Уводна реч

76 Преглед прописа ... донетих између два броја

Шта доноси Закон о приватном обезбеђењу?

Иако је у стручној јавности изазвао велике полемике, овај закон заправо представља велики револуционарни помак будући да регулише материју која до сада готово да уопште није ни била регулисана

Владимир Ђукановић
народни посланик, члан скупштинских одбора за контролу служби безбедности и одбора за одбрану и безбедност
unakrsni.pogled@legeartis.rs

Велика прашина која се подигла приликом израде, а касније и доношења новог Закона о приватном обезбеђењу („Сл. гласник РС”, бр. 104/13 и 42/15), несумњиво нам је указала на многе аномалије које владају у овом сектору. Свакако, нови закон далеко је бољи од неких претходних решења, јер ако ништа друго, а оно имамо коначно регулисање ове јако осетљиве области у којој је до сада практично све функционисало у сивој зони. С друге стране, јављају се већ заиста бројне замерке око спровођења овог закона у пракси и сигурно је да ће с временом овај закон морати да доживи и одређене измене.

Наравно, **највећа бука подигла се управо око лиценцирања** за вршење послова приватног обезбеђења, јер тај поступак захтева изузетно сложену процедуру, која захтева и свакако значајна материјална средства и која дефинитивно уводи озбиљност и ред у систем приватног обезбеђења.

За правна лица и предузетнике уводи се чак шест различитих лиценци, док се за физичка лица уводе три врсте лиценци. Све лиценце издаје Министарство унутрашњих послова, а услови за њихово добијање изузетно су строги.

И пре него што се упустимо у анализу одредаба које регулишу само лиценцирање, важно је истаћи шта Закон заправо подразумева под приватним обезбеђењем. За почетак, врло је важно нагласити да се физичким, а посебно правним лицима, која су добила лиценцу за обављање послова приватног обезбеђење законом **онемогућава да врше послове заштите лица и имовине који су у искључивој надлежности државних органа**, нити она могу примењивати оперативне методе и средства, односно оперативно-техничка средства и методе које ти органи примењују на основу посебних прописа.

Под појмом „приватно обезбеђење” подразумева се пружање услуга, односно вршење послова заштите лица, имовине и пословања физичком и техничком заштитом када ти послови нису у искључивој надлежности државних органа, као и послови транспорта новца, вредносних и других пошиљки, одржавања реда на јавним скуповима, спортским приредбама и другим местима окупљања грађана које врше правна лица и предузетници регистровани за ту делатност, као и правна лица и предузетници који су образовали унутрашњи облик организовања обезбеђења за сопствене потребе. Услуге приватног обезбеђења не спадају у полицијске или друге послове безбедности које врше органи државне управе.

Овакво дефинисање појма „приватног обезбеђења” и надлежности који се јасно деле на послове које обављају искључиво органи државне управе и послове приватног обезбеђења имају логику и у пракси. Наиме, неретко се догађало да се полиција искључиво позива на одговорност приликом организовања одређених скупова, посебно спортских приредби, без обзира на то што је организатор ангажовао приватно обезбеђење. **Оваквим дефинисањем надлежности у самом закону избегава се уперивање прста у полицију**. Уколико организатор скупа ангажује приватно обезбеђење да обезбеди скуп,

ИНГ-ПРО

НОВО ШТАМПАНО ИЗДАЊЕ

САВЕТНИК ЗА ОБРАЧУН, ОПОРЕЗИВАЊЕ И ИСПЛАТУ ЗАРАДА, ПЛАТА И ДРУГИХ ПРИМАЊА

АУТОР
мр Жељко Албанезе

Кроз јединствен и оригиналан концепт, на више од 500 страна А4 формата, читаоцима разјашњава најважније институте из области зарада, плата и других примања, а поред тумачења прописа садржи и многобројне примере обрачуна.

Саветник је намењен правним и рачуноводственим службама у привредним друштвима, јавном сектору и образовним институцијама, предузетницима, рачуноводственим агенцијама, удружењима послодаваца, синдикатима, привредним коморама, адвокатима итд.

У првом делу Саветника обрађена је исплата зарада и других примања у привредним делатностима.

У другом делу дате су карактеристике и специфичности исплата плата и других примања која остварују државни службеници, намештеници и запослени у јавним службама, односно запослени чије се плате финансирају из средстава буџета Републике Србије, буџета аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе као и из средстава обавезног социјалног осигурања.

За наручивање, као и за све детаљне информације, можете нас контактирати путем телефона: **011/2836-820, 2836-821, 2836-822** или путем мејла: **office@ingpro.rs**

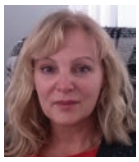

ЦЕНА:
5.000,00 динара (+ 10% ПДВ-а).

Тираж је ограничен.

Искључење члана друштва

У тексту који је пред вама анализирамо разлику између система искључења члана друштва одлуком скупштине друштва и искључења члана друштва одлуком суда

Татјана Матковић-Стефановић
судија Привредног апелационог суда
sudski.postupci@legeartis.rs

Закон о привредним друштвима („Сл. гласник РС”, бр. 36/11, 99/11, 83/14 – др. закон и 5/15) дефинише привредно друштво као правно лице које обавља делатност у циљу стицања добити. Привредно друштво добровољно оснивају оснивачи, правна или физичка лица оснивачким актом у форми одлуке о оснивању – ако друштво оснива једно лице, или уговора о оснивању – ако друштво оснива више лица. Оснивачи, као и лица која му накнадно приступе, јесу чланови друштва, ортаци, комплементари и командитори, чланови друштва с ограниченом одговорношћу, акционари, зависно од правне форме у којој се организује привредно друштво.

Основна обавеза коју оснивачким актом чланови преузимају према друштву јесте уплата новчаног улога, односно уношење уписаног неновчаног улога у одређеном року, а по основу кога стичу удео у друштву, односно акције, који им дају прописана чланска права. **Непоштовање ове обавезе може бити разлог за искључење члана друштва.** Наиме, под одређеним условима, члан друштва може у свако доба, без навођења разлога, добровољно да иступи из друштва, али не и у случају ако има неизмирену обавезу према друштву по основу неуплаћеног, односно неунетог улога или по основу додатних уплата.

Међутим, **члан друштва може бити искључен из друштва** и у случају прописаних или постојања других оправданих разлога.

Закон прави разлику између система искључења члана друштва одлуком скупштине друштва и искључења члана друштва одлуком суда. Сâм институт искључења члана друштва регулисан је у оквиру одредаба које регулишу члана друштва с ограниченом одговорношћу и то одредбама чл. 195–197. Закона о привредним друштвима, са одређеним новинама у односу на законско решење из 2004. године.

Одредбом члана 200. Закона о привредним друштвима предвиђен је делокруг рада скупштине друштва у који спада и то да скупштина одлучује о искључењу члана друштва из разлога неуплате, односно неуношења уписаног улога, као и о покретању спора за искључење члана из друштва, зависно од тога да ли се ради о неизвршењу преузете обавезе уплате, односно уноса улога или постоје други разлози из члана 196. Закона о привредним друштвима.

Члан друштва који је преузео обавезу уплате, односно уноса улога у друштво дужан је да ту обавезу изврши у року који је прописан оснивачким актом, односно одлуком о повећању капитала, а у противном друштво га може позвати писменим путем да изврши наведену обавезу у накнадно остављеном року који не може бити краћи од 30 дана. Уколико члан друштва пропусти да изврши своју обавезу у накнадном року, друштво може да донесе одлуку о искључењу члана друштва, а јавно акционарско друштво је у обавези да такву одлуку и донесе на основу члана 83. Закона о привредним друштвима.

Због једнаког третирања чланова друштва, одлука скупштине о искључењу члана може да се донесе само у односу на све чланове друштва који нису извршили своју обавезу уплате, односно уношење улога или доплате ни у накнадно остављеном року.

Одлуке из свог делокруга скупштина друштва, по правилу, доноси обичном већином гласова присутних чланова, па и одлуку о подношењу тужбе из члана 196. Закона о привредним друштвима, тј. одлуку о покретању поступка за искључење члана друштва, сем ако је оснивачким актом одређена већа већина. За искључење члана одлуком скупштине Закон

уплаћених, односно унетих улога, нити се може платити камата на оно што су уложили у друштво, али искљученом члану на досуђени износ накнаде за удео припада камата у висини одређеној законом од дана правноснажности пресуде за искључење.

Тужбу за накнаду за удео у случају искључења одлуком суда, искључени члан подноси у року од 180 дана од дана правноснажности пресуде о искључењу члана друштва. По Закону о привредним друштвима из 2004. године, искључени члан друштва имао је право на накнаду тржишне вредности удела у време престанка својства члана друштва, па је у пракси било проблема у погледу одређивања ове вредности будући да иста треба да зависи од понуде и потражње на тржишту, а друштво не тргује уделима.

Одредбом члана 197. ст. 3. Закона о привредним друштвима дате су **јасне смернице за утврђивање висине накнаде**, тако да се по овом основу накнада одређује у висини вредности дела ликвидационог остатка (која одговара вредности нето имовине, односно разлици између вредности имовине друштва и обавеза друштва – дугова) који би припао искљученом члану сразмерно његовом уделу у основном капиталу друштва на дан правноснажности пресуде о искључењу тог члана из друштва, али се оснивачким актом може предвидети и другачији начин одређивања висине накнаде. Одлуком којом се усваја тужбени захтев за исплату накнаде, тужиоцу се досуђује камата у висини есконтне стопе Народне банке Србије увећане за 2% од дана правноснажности пресуде о искључењу, као и рок за исплату те накнаде.

Рок за исплату накнаде не може да буде дужи од 2 године од дана правноснажности пресуде, с тим што се оснивачким актом може одредити и дужи рок, у ком случају важи рок прописан оснивачким актом који не може да буде дужи од 5 година према закону.

Приликом одређивања рока у коме је друштво у обавези да изврши исплату накнаде, суд води рачуна о финансијској ситуацији у којој се друштво налази, затим о очекиваним приходима друштва у редовном току пословања, **јер се исплата ове накнаде може вршити само из средстава резерви друштва за ту намену** и сва остварена добит се распоређује у резерве друштва за исплату предметне накнаде која се може користити само за ту сврху. Према закону, друштво не може остварену добит делити својим члановима друштва све до потпуне исплате накнаде удела члана који је искључен из друштва. Такође, друштво ову накнаду може да исплати и из средстава остварених продајом сопственог удела друштва стеченог од искљученог члана.

Међутим, у случају да друштво у року који је предвиђен одлуком суда не изврши исплату досуђене накнаде из прописаних средстава за ту намену, искључени члан друштва као поверилац може да поднесе предлог за дозволу извршења ради наплате неисплаћеног износа и то само продајом сопственог удела које је друштво од њега стекло. Искључени члан своје потраживање намирује из средстава остварених продајом сопственог удела у извршном поступку, а ако иста нису довољна за намирење потраживања по основу досуђене накнаде у преосталом делу потраживање се гаси.

Као и код искључења члана одлуком скупштине, и у овом случају друштво има право да од искљученог члана потражује накнаду штете, коју је претрпело радњама искљученог члана или самим актом искључења.

Уместо закључка

Из одредаба закона које регулишу институт искључења члана може се извести општи закључак да искључењем престаје својство члана друштва независно од његове воље на основу одлуке скупштине друштва за случај да не испуни законом прописану и оснивачким актом преузету обавезу уплате новчаног улога, односно уношења уписаног неновчаног улога или на основу одлуке суда, када су испуњени оправдани разлози за искључење.

Удео искљученог члана постаје сопствени удео друштва за који је предвиђен посебан режим, при чему члан који је искључен одлуком суда има право на накнаду удела у року из одлуке, за разлику од члана друштва искљученог одлуком скупштине, а друштво има право на накнаду штете како од члана који је искључен одлуком суда, тако и од члана који је искључен одлуком скупштине.

Заштита права разлучних поверилаца према Нацрту закона о изменама и допунама Закона о стечају

С обзиром на обим и значај измена и допуна Закона о стечају које се односе на заштиту права разлучних поверилаца, предмет овог текста јесу само оне измене и допуне које се тичу овог сегмента стечајног оквира

Љиљана Павловић
судија Привредног суда у Београду
sudski.postupci@legeartis.rs

Штампарска слова још се нису чврсто ни осушила на тексту измењеног и допуњеног Закона о стечају из 2014. године („Сл. гласник РС”, бр. 83/14, који је ступио на снагу 23. августа 2014. године, а чије се неке одредбе примењују од 1. октобра 2014. године, а неке од 1. јануара 2015. године), а **већ је у званичној процедури поступак доношења Закона о изменама и допунама Закона о стечају, по хитном поступку**.

У образложењу измена и допуна Закона о стечају посебно се истиче да се побољшања стечајног оквира из 2014. године нису одразила на претходно започете стечајне поступке. При томе се превиђа чињеница да је прелазним и завршним одредбама тог Закона предвиђено да ће се стечајни поступци, који су на дан почетка примене закона у току, наставити по прописима који су важили до дана почетка примене закона. Како су у складу са тим сви стечајни поступци настављени по прописима који су важили до дана почетка примене Закона, **није се ни могао очекивати утицај ових измена на претходно започете стечајне поступке**.

У образложењу измена и допуна Закона о стечају **нема ни речи о томе да подзаконска акта која се доносе на основу измена и допуна Закона о стечају из 2014. године** која су морала да се донесу у року од 60 дана од дана ступања на снагу Закона, **нису донета ни до данас**. Само се напомиње да су паралелно са изменама и допунама Закона о стечају, предвиђене измене подзаконских аката, а посебно Правилника којим се утврђују национални стандарди за управљање стечајном масом, иако таква норма није садржана у нацрту.

У току јавне дискусије, од представника радне групе која је припремила Нацрт закона истакнуто је да се радна група определила на побољшање стечајног оквира изменама и допунама Закона о стечају, јер би измена стечајног оквира доношењем новог закона о стечају имала негативан утицај на правну сигурност. **Ова констатација је тешко прихватљива.** Ово тим пре што се стечајни поступци у Србији, зависно од времена покретања – отварања и вредности уновчене имовине воде по одредбама: Закона о принудном поравнању, стечају и ликвидацији („Сл. лист СФРЈ”, бр. 84/89 и „Сл. лист СРЈ”, бр. 37/93 и 28/96), Закона о стечајном поступку („Сл. гласник РС”, бр. 84/04 и 85/05); Закона о стечају („Сл. гласник РС”, бр. 104/09, 99/11, 71/12 – Одлука Уставног суда) и Закона о изменама и допунама Закона о стечају („Сл. гласник РС”, бр. 83/14).

Уместо закључка

Нова решења имају за циљ побољшање положаја разлучних поверилаца:

(1) Тиме што је уведено њихово право на учешће у одбору поверилаца.

Нова решења у овом делу супротна су начелу хитности и економије поступка. Ово с обзиром на околност да су разлучни повериоци по свом положају довољно заштићени, ако је имовина на којој је установљено заложно право адекватне вредности, а ако није – и по садашњим решењима имају право да учествују у раду скупштине и одбора поверилаца.

(2) Увођењем института пребијања цене са разлучним потраживањем.

Одредбама члана 133. предвиђено је да „намирење разлучних и заложних поверилаца мора бити извршено у року од пет дана од дана када је стечајни управник примио средства по основу продаје имовине, односно наплате потраживања." Одредбама члана 136б утврђено је да разлучни поверилац не уплаћује купопродајну цену (коју стечајни управник мора да му врати на начин и у роковима утврђеном одредбама члана 133. Закона). Купопродајна трансакција се реализује пребијањем обезбеђеног потраживања постигнутом ценом. Као што је напред наведено ово решење ће знатно допринети ефикасности стечајног поступка: разлучни поверилац неће имати трошак камате на позајмљена средства или трошкове гаранције банке за тај износ и трошкове платног промета. „Предност овог института је то што се њиме уклања ограничење које би разлучни поверилац имао у погледу ликвидности. Наиме, и без тог института, разлучни поверилац може се појавити на јавном надметању, али би то подразумевало да располаже одговарајућим новчаним средствима, што није увек случај. Такво решење без потребе повећава трансакционе трошкове, тако што би разлучни поверилац полагањем цене у готовом новцу, био истим тим новцем намирен у стечајном поступку." Националним стандардима за управљање стечајном масом биће утврђени и други елементи конкретног правног посла: откуп продајне документације, полагање депозита и други.

3) Обавеза нуђења на продају обезбеђене имовине.

Одредбама члана 133а утврђена је обавеза стечајног управника да сваки део имовине који је предмет разлучног, односно заложног права понуди на продају у року од шест месеци од правноснажности решења о банкротству. Утврђена је и могућност продужења овог рока још једанпут за још шест месеци у случају постојања оправданих разлога које цени стечајни судија. Ставом 3. предвиђа се застој таквог рока у случају укидања мере забране извршења и намирења у складу са предложеним решењима из члана 93а и 93б. Став 4. дефинише да тај рок почне да тече тек након правноснажног окончања поступка за враћање имовине и обештећење – ако је та имовина предмет таквог поступка.

4) Укидање забране извршења и намирења.

Чланом 17. Нацрта Закона извршена је допуна члана 93. додавањем нових чланова 93а, 93б, 93в и 93г. Овим допунама обезбеђеним повериоцима даје се право да самостално спроведу поступак намирења свог потраживања из имовине на којој имају заложно право. Овај институт је предвиђен као мера заштите разлучних и заложних поверилаца, с једне стране, и ради ефикаснијег тока стечајног поступка, с друге стране. Имајући у виду да се стечајни поступак, у највећем броју случајева, отвара због трајније неспособности плаћања као стечајног разлога, разлучни поверилац је знао за постојање стечајног разлога и имао је могућност и право да се намири продајом имовине пре отварања стечајног поступка. Овај институт ће утицати само на продужење трајања стечајног поступка.

НАПОМЕНА РЕДАКЦИЈЕ:

У тренутку предаје овог текста у штампу Нацрт закона о изменама и допунама Закона о стечају још увек није ушао у скупштинску процедуру.

Закуп

У склопу формата *Пройиси у ūракси* који већ неко време можете пратити у нашем часопису доносимо неке карактеристичне случајеве из судске праксе, а који се овом приликом односе на закуп

Закупац је дужан платити закупнину у роковима одређеним уговором или законом, а у недостатку уговора и закона, како је уобичајено у месту где је ствар предата закупцу.

Из образложења:

„Првостепени суд правилно закључује да спорни уговор о ангажовању грађевинске механизације по својој правној природи представља Уговор о закупу. Тим уговором су странке дефинисале износ закупнине који тужени треба да плаћа тужиоцу за ангажовање грађевинских машина, тако да висина закупнине не може да буде мања од уговором дефинисаног минималног фонда радних сати. У том смислу, првостепени суд правилно закључује да се наводи туженог, о томе да је стварна воља уговорних страна била да се плаћање врши на бази стварно извршених ефективних радних сати, не могу прихватити као основани и немају упориште у одредбама уговора. Чланом 2. Уговора о ангажовању грађевинске механизације се за сваку од машина, које су предмет уговора, прописује цена по радном сату, уз изричиту одредбу да су уговорене стране сагласне да је минимални фонд ефективних сати рада машине у току једног месеца 100 радних сати, осим за „финишер" код кога је минимални фонд у року једног месеца 80 радних сати. Првостепени суд, на основу изнетог, правилно закључује да је на овај начин дефинисан минимални износ накнаде који представља обавезу туженог према тужиоцу, по основу ангажованих грађевинских машина. Уговором је дефинисан и корективни обрачун по ефективном сату рада машине, који се примењује ако машине раде преко уговором прописаног минималног фонда радних сати. То значи да је тужени у обавези да тужиоцу плати минимални фонд ефективних радних сати машина, а ако су радиле преко наведеног броја радних сати, стоји обавеза туженог да плати разлику по ефективним радним часовима. Тужилац је своје машине ставио на располагање туженом и тужени је имао могућност да у сваком тренутку и по свом нахођењу те машине ангажује, при чему тужилац тада више није могао да тим машинама ради, а није могао ни да их неком другом изда у закуп, односно да њима располаже, јер није могао знати када ће и да ли ће оне бити ангажоване од стране туженог.

Стога је правилно примењено материјално право од стране првостепеног суда и то одредбе члана 567. и 583. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ", бр. 29/1978, 39/1985, 45/1989, 57/1989 и „Службени лист СРЈ", бр. 31/1993)."

(Пресуда Привредног суда у Пожаревцу, П. 325/14 од 30. 3. 2016, укинута Решењем Привредног апелационог суда у Београду, Пж. 4157/16 од 12. 10. 2016)

Уговором о закупу обавезује се закуподавац да преда одређену ствар закупцу на употребу, а овај се обавезује да му за то плаћа одређену закупнину, као накнаду за коришћење предмета закупа у износу и роковима како је то уговором одређено.

Из образложења:

„Привредни апелациони суд сматра да је правилно становиште првостепеног суда када је оценио да су без утицаја на одлуку суда у овој правној ствари наводи туженог да тужилац није власник предметног замљишта имајући у виду да су странке закључиле уговор о закупу, те да се спорни однос расправља као облигационоправни однос а не као стварно-правни однос. Како су парничне странке биле у пословном односу по уговору о закупу из члана 567. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ", бр. 29/1978, 39/1985, 45/1989, 57/1989 и „Службени лист СРЈ", бр. 31/1993) и како тужени до закључења главне расправе није платио уговорену закупнину у уговореном року, то је првостепени суд правилном применом одредбе члана 583. Закона о облигационим односима обавезао туженог на исплату закупнине у износу од 10.305,33 евра у динарској противвредности по курсу НБС на дан плаћања са законском затезном каматом од дана 25. 4. 2014. године, као дана падања у доцњу, па све до коначне

на одређено време на период од 2 године и то до 12. 9. 2009. године. Уговор о закупу престаје истеком рока на који је закључен и отказом пре истека рока, а отказни рок износи 30 дана. Према члану 10, уговор о закупу пре истека рока на који је закључен, престаје отказом закуподавца ако закупац не плати доспелу закупнину ни у року од 15 дана од дана пријема опомене упућене од стране закуподавца. Отказ уговора о закупу је пуноважан уколико протекне време предвиђено у уговору за отказ уговора (отказни рок). Тужилац је доставио туженом опомену - позив за плаћање доспелих обавеза 22. 7. 2013. године, а како доспелу, а неисплаћену закупнину у износу од 75.742,19 динара тужени није платио, дао му је отказ уговора о закупу који је тужени примио 14. 10. 2013. године.

На правилно утврђено чињенично стање, првостепени суд је правилно применио материјално право када је тужбени захтев усвојио. Наиме, правилно је првостепени суд закључио да је тужилац отказао туженом даље коришћење закупљеног пословног простора, у оквиру уговорених разлога за отказ уговора, због неплаћања закупнине у уговореном року, што представља и законски разлог из члана 584. Закона о облигационим односима. Како је истекао уговорени отказни рок од 30 дана, те како је престао правни основ по коме је тужени користио означени пословни простор, стекли су се услови за враћање тужиоцу закупљене непокретности, сходно одредби члана 585. Закона о облигационим односима, по којој је закупац дужан чувати закупљену ствар и по престанку закупа вратити је неоштећену."

(Пресуда Привредног суда у Пожаревцу, П. 622/14, потврђена Пресудом Привредног апелационог суда у Београду, Пж. 3879/15 од 3. 2. 2016)

Да би се неко сматрао обвезником плаћања накнаде за испоручену топлотну енергију, тужилац мора да докаже да је то лице власник, закупац или корисник простора по било ком другом основу.

Из образложења:

„Тужени је био закупац пословног простора на адреси у Б., у улици Б. број 22, и из истог пословног простора иселио се дана 31. 12. 2011. године, о чему је као доказ доставио решење о раскиду уговора о закупу пословног простора закљученог између закуподавца и закупца, овде туженог. Такође, тужени је доставио и потврду сервиса из Б. од 6. 1. 2012. године којом се констатује да је примљен фискални уређај од овде туженог ради дефискализације због одјаве пословне јединице са адресе у Б., у улици Б. број 22. Спорно је да ли је тужени пасивно легитимисан за плаћање утужене накнаде по основу коришћења комуналних услуга.

Суд је на основу овако утврђеног чињеничног стања правилном применом материјалног права одбио као неоснован тужбени захтев. У конкретном случају, из решења о раскиду уговора о закупу и потврде сервиса из Б. од 6. 1. 2012. године, произлази да је престанак закупа констатован са даном 31. 12. 2011. године, па је суд правилно закључио да тужени у утуженом периоду није био у пословном односу као закупац са закуподавцем по основу наведеног уговора о закупу, односно није био у поседу простора за који је тужилац извршио обрачун и испоставио фактуре.

Основ за фактурисање накнаде не може бити евиденција тужиоца према којој је тужени корисник услуге на наведеној адреси, а на којој је у претходном периоду користио пословни простор као закупац.

Према одредби члана 3. став 1. Закона о комуналним делатностима, прописано је да су комуналне делатности од општег интереса, а према ставу 3. истог члана да комуналне делатности обавља јавно-комунално, односно друго предузеће у складу са Законом и прописима донетим на основу закона. Тужилац према наведеним законским одредбама није у обавези да са власницима и корисницима услуге закључује посебне уговоре. Међутим, да би се неко сматрао обвезником плаћања накнаде за испоручену топлотну енергију, тужилац мора да докаже да је то лице власник, закупац или корисник простора по било ком другом основу.

Тужилац до закључења главне расправе није доставио доказе да је тужени био корисник спорног простора у периоду фебруар-септембар 2012. године. Како је тужени користио пословни простор на наведеној адреси закључно са 31. 12. 2011. године и то у својству закупца, то је обавеза одјаве коришћења пословног простора и на страни власника пословног простора као лица које је у утуженом периоду корисник комуналних услуга, а у смислу одредбе члана 19. став 2. Одлуке о начину плаћања комуналних услуга на територији Града Б.

Стога тужени није пасивно легитимисан за плаћање утужене накнаде по основу коришћења комуналне услуге."

(Пресуда Привредног суда у Пожаревцу, 1. П. 578/15, потврђена Пресудом Привредног апелационог суда у Београду, Пж. 5630/15 од 2. 3. 2016)

Критеријуми за доделу уговора о јавној набавци

Немогућност да се узму у обзир квалитативни аспекти понуде, различите иновације, трошкови животног циклуса и други меродавни показатељи, чине критеријум најниже понуђене цене мањкавим. С друге стране, ограничења која са собом носи критеријум економски најповољније понуде огледа се, пре свега, у потенцијалним проблемима са којима се сусрећу наручиоци када одређују овај критеријум. О овим критеријумима говоримо у тексту који следи

Милош Јовић
саветник у Управи за јавне набавке

budzeti@legeartis.rs

Од првог Закона о јавним набавкама из 2002. године, преко другог закона из предметне области који је донет 2008. године, укључујући и актуелни Закон о јавним набавкама („Сл. гласник РС”, бр. 124/12, 14/15 и 68/15, у даљем тексту: ЗЈН), критеријуми за доделу уговора (оцењивање понуда) увек су исти: **економски најповољнија понуда и најнижа понуђена цена**.

У пракси, наручиоци се много чешће одлучују за критеријум најниже понуђене цене. Штавише, у последње три године према званичним статистичким подацима Управе за јавне набавке **све је већа заступљеност критеријума најниже понуђене цене**. Тако је у 2013. години овај однос био 55% : 45%, у 2014. години 74% : 26%, а у 2015. години 81% : 19% у корист критеријума најниже понуђене цене.

Иако једноставан метод за одређивање и рангирање понуда, узимање цене за једини критеријум приликом оцењивање понуда често доводи до тога да се не набављају добра, услуге или радови одговарајућег квалитета имајући у виду сврху, намену и вредност јавне набавке. Наиме, иако набавка применом критеријума најниже понуђене цене ствара утисак избора најповољнијих услова понуде, често се у пракси покаже да почетно најјефтинија понуда, током коришћења предмета набавке, када се узму у обзир сви трошкови коришћења предмета набавке, као што је одржавање, потрошни материјал, резервни делови, одлагање и сл., на крају буде знатно скупља.

Управо немогућност да се узму у обзир квалитативни аспекти понуде, различите иновације, трошкови животног циклуса и други меродавни показатељи, чине критеријум најниже понуђене цене мањкавим.

С друге стране, ограничења која са собом носи критеријум економски најповољније понуде огледа се, пре свега, у потенцијалним проблемима са којима се сусрећу наручиоци када одређују овај критеријум, а то су, пре свега: недовољно познавање методологије израде модела за примену овог критеријума, нејасноће: шта је дозвољено, а шта не (несагласност и теоретичара и практичара), опасност од грешке (у одређивању елемената или њиховог релативног значаја), те могућност оспоравања елемената критеријума захтевом за заштитом права од стране потенцијалних понуђача.

Карактеристике економски најповољније понуде

Елементи критеријума морају бити описани и вредновани; морају стајати у логичкој вези са предметом јавне набавке; морају бити у вези са

ценом – 70 пондера, свака понуда скупља у границама до 10.000 динара – 1 пондер мање и тако на сваких 10.000 динара по 1 пондер (на пример, најповољнија понуда 804.000,0 динара – 70 пондера, понуда од 822.000 динара – 68 пондера, понуда од 848.000 динара – 65 пондера). Дакле, у овом случају постоје апсолутне вредности које се пондеришу, али број пондера није унапред одредив, јер зависи од тога која понуђена цена је најповољнија и као таква референтна за израчунавање броја бодова за цену у осталим понудама.

Који модел оцењивања користити? Одговор на ово питање није једноставан. У пракси се чешће користи релативни модел, нарочито када је реч о цени. Мишљења смо да је боље решење или комбинација релативног модела (за цену) и апсолутног модела (за остале неценовне елементе) или примена апсолутног модела у потпуности, али истичемо да је неопходно од случаја до случаја извршити анализу (симулацију могућих сценарија) и онда донети одлуку. Овде ћемо, међутим, кроз илустративни пример указати на највећи недостатак релативног модела, а то је, као што је горе речено, чињеница да је број пондера које ће добити једна понуда условљен квалитетом осталих понуда.

Сагледаћемо случај јавне набавке добара у којој наручилац као елементе критеријума одређује цену са релативном „тежином" од 70 пондера и квалитет који „носи" 30 пондера, при чему добија следеће 4 понуде:

	Понуђена цена	Цена/пондери	Квалитет	Укупно пондера
Понуђач 1	4.000.000 динара	(25/40x70) – 43,75	30	73,55
Понуђач 2	3.500.000 динара	(25/35x70) – 45,00	23	73,00
Понуђач 3	3.000.000 динара	(25/30x70) – 58,33	12	70,33
Понуђач 4	2.500.000 динара	(25/30x70) – 70	2	72,00

Наручилац ће у овом случају доделити уговор понуђачу 1.

Међутим, уколико би, на пример, понуда понуђача 4 била неприхватљива (на пример, понуђач није доказао испуњеност додатних услова за учешће у поступку), онда понуда тог понуђача (који иначе као трећепласирани не би ни добио уговор) није предмет стручне оцене понуда, већ ће се упоређивати и бодовати само три прихватљиве понуде, односно понуде понуђача 1, 2 и 3. У том случају, бодовање и ранг-листа би изгледали како следи:

	Понуђена цена	Цена/пондери	Квалитет	Укупно пондера
Понуђач 1	4.000.000 динара	(30/40×70) – 52,5	30	82,50
Понуђач 2	3.500.000 динара	(35/40×70) – 60,00	23	83,00
Понуђач 3	3.000.000 динара	(30/30x70) – 70,00	12	82,00

Чињеница да најнижа понуђена цена, са којом се упоређују остале цене, више није цена коју је понудио понуђач 4 (2.500.000 динара), већ понуђач 3 (3.000.000 динара) директно утиче на другачију прерасподелу пондера у односу на горњи случај (са 4 прихватљиве понуде). То је проузроковало резултат који на прво место ставља понуђача број 2, тако да се уговор додељује њему, а не понуђачу број 1, само због тога што понуђач 4 није поднео прихватљиву понуду.

Рента (други део)

У другом делу текста о ренти говорићемо о капитализацији ренте, измени и престанку ренте, застарелости и камати, уз закључно разматрање о овом институту

Драгана Марчетић

судија Првог основног суда која поступа у парничним предметима, заменик руководиоца судске праксе у грађанској материји

Весна Филиповић

судија Првог основног суда у Београду и руководилац Одељења судске праксе у грађанској материји
sudski.postupci@legeartis.rs

У претходном делу овог текста наведено је да се накнада штете у виду новчане ренте може досудити само за штету која постоји у моменту доношења судске одлуке па убудуће, а не и за раније претрпљену штету, која се досуђује у једнократном новчаном износу. Осим тога, наведено је и детаљно објашњено да постоје четири врсте накнаде штете у виду ренте и то:

1) изгубљено издржавање (некад помагање) због смрти даваоца издржавања (члан 194. ЗОО-а);
2) изгубљена зарада због потпуне или делимичне неспособности за рад (члан 195. ст. 1. ЗОО-а);
3) трајно повећање потреба (члан 195. ст. 2. ЗОО-а), и
4) уништење или смањење даљег развијања и напредовања у случају потпуне или делимичне неспособности за рад (члан 195. ст. 2. ЗОО-а).

У завршном делу овог текста **аутори ће се позабавити капитализацијом ренте, изменом ренте, застарелошћу захтева за накнаду штете у виду ренте и каматом на досуђену ренту**.

На овом месту важно је истаћи да право на накнаду штете у облику ренте представља лично право, као и накнада нематеријалне штете, па се зато не може нити преносити нити наслеђивати. То важи за случај постављања захтева за накнаду штете у виду ренте. Међутим, када су у питању већ утврђена и доспела потраживања, онда се она, уз испуњење законом предвиђених услова, могу пренети на друго лице. Доспели износи ренте улазе у имовину оштећеног (а не лична права која треба утврдити), па стога оштећени њима може располагати преносом. Исто тако, смрћу оштећеног, доспели а неисплаћени износи ренте улазе у оставинску масу као имовинско право и могу се наслеђивати.

Капитализација ренте

Основно обележје накнаде штете у виду ренте јесте чињеница да је рента врста накнаде материјалне штете специфична по томе што се досуђује унапред, односно убудуће. Исплаћује се унапред ради обезбеђења материјалне сигурности лица које је претрпело штету. Рента је, дакле, будућа штета, а не накнада већ настале штете. Међутим, постоји **изузетак** и то у ситуацији када је могуће утврдити, односно остварити право на капитализирану ренту. Она се управо и разликује од класичног захтева за накнаду штете у виду ренте по томе што је **капитализирана рента и даље облик будуће штете, али штете која се надокнађује у једном укупном износу**. Ради се о претварању будуће ренте у једну укупну своту новца.

Капитализирана рента је накнада будуће штете која се у законом одређеним случајевима плаћа у укупном износу.

Да би се досудила рента у виду капитализиране ренте, потребно је да су испуњени услови из члана 188. ст. 4. или члана 188. ст. 5. Закона о облигационим односима, а то су: да одговорно лице није пружило обезбеђење које је суд на оштећеников предлог одредио или да постоје други озбиљни разлози да се уместо ренте исплати једна укупна свота.

Према ставу Апелационог суда у Новом Саду, досуђење ренте у месечним износима који се исплаћују месечно унапред је правило, а

приликом задобио је теже телесне повреде. Од стране ниже војнолекарске комисије при ВП 2082 Београд, тужилац је проглашен неспособним за професионалну војну службу трајно, као последица вршења војне службе. Решењем Фонда за социјално осигурање војних осигураника признато му је право за инвалидску пензију почев од 1. 7. 2001. године, којим решењем је утврђено да је инвалидност тужиоца наступила као последица повреде на раду или професионалне болести. Утврђена је висина разлике у примањима тужиоца између пензије коју остварује и плате коју би примао да није било штетног догађаја за период од дана пензионисања 1. 7. 2001. до 31. 10. 2007. године и висина затезне камате до 5. 11. 2007. Утврђен је месечни износ ренте за убудуће, након 1. 11. 2007. године.

На основу утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су заузели правилно становиште да тужилац има право на накнаду материјалне штете. Она се темељи у одредби члана 195. ст. 2. Закона о облигационим односима, којом је прописано да ако повређени због потпуне или делимичне неспособности губи зараду, или су му потребе трајно повећане, или су могућности његовог даљег развијања или напредовања уништене или смањене, одговорно лице дужно је плаћати повређеном одређену новчану ренту, као накнаду за ту штету.

Материјална штета се огледа у разлици између инвалидске пензије и зараде коју би тужилац остваривао. Материјална штета коју тужилац трпи, представља последицу штетног догађаја (рањавања). Тужилац је остварио право на инвалидску пензију 1. 7. 2001. године и пензионисање тужиоца је последица рањавања, односно штетног догађаја. Потраживање тужиоца није застарело јер је штета проузрокована припадницима бивше ЈНА у оружаним сукобима са паравојним формацијама бивших република СФРЈ до дана њиховог међународног признања од стране Генералне скупштине ОУН 22. 5. 1992. године проузрокована је кривичним делом оружане побуне из чл. 124. КЗЈ, па њено потраживање застарева у року од 15 година, а с обзиром на то да овај период није протекао од пријема решења о стицању права на инвалидску пензију и пријема првог износа исте до подношења тужбе суду."

(Пресуда Врховног касационог суда Републике Србије Рев 1367/10 од дана 8. 4. 2010. године)

Камата на ренту

Оштећеном припада камата на досуђени износ ренте од дана настанка права на ренту и то од доспелости сваког појединачног оброка до доношења пресуде. Када је у питању потраживање накнаде штете у виду ренте због изгубљеног издржавања, тада камата припада тужиоцу само од дана подношења тужбе јер се ради о повременим потраживањима из члана 279. ст. 3. ЗОО-а. Ово правило важи и за накнаду штете због изгубљене зараде, па се за овај вид накнаде камата никако не може потраживати од настанка штете, односно од штетног догађаја.

Преовлађује став да се рента за убудуће, након доношења пресуде, мора досудити без камате, јер се ради о будућој штети која још није доспела, па се дужник не може унапред обавезивати на камату, већ само ако закасни са исплатом доспелог оброка ренте.

Уместо закључка

На крају, можемо закључити да рента представља накнаду специфичне будуће материјалне штете за коју важе посебна правила, како она законска, тако и она које је изнедрила судска пракса кроз вишедеценијску примену овог института.

И поред тога што се захтеви за накнаду штете у облику ренте релативно ретко јављају у пракси, чини се да у пракси и даље постоје знатне недоумице које судови свакодневно решавају поступањем у предметима по захтевима за досуђивање ренте. То не би требало да чуди јер се ради о једном од најсложенијих института одштетног права.

Управо због тога, ауторке овог текста су сматрале да ова обимна и комплексна тема заврђује пажњу и да није наодмет подсетити стручну јавност на неке основне поставке, као и на праксу судова у погледу ренте.

Све наведено у оба дела овог текста дато је, пре свега, кроз призму судске праксе, која својом динамиком покреће, али и разрешава разне дилеме у овој области у њеној конкретној примени.

Одговорност за неизмирене комуналне услуге

Имајући у виду неуједначену судску праксу и норме које регулишу ову проблематику, приликом промене власништва непокретности неопходно је извршити и евидентирање тих промена код комуналних предузећа како би се избегле ситуације вођења судских поступака

Снежана Марјановић

судија Првог основног суда у Београду, заменик руководиоца Одељења судске праксе у грађанској материји

sudski.postupci@legeartis.rs

Располагање станом или другим непокретностима продајом, разменом, поклоном или другим правним послом обично усмерава пажњу на одредбе тог уговора и на његову реализацију, при чему се врло често заборављају и друге формалности које је након закључења овог уговора неопходно обавити.

Након овере, јавни бележник копију уговора доставља само Пореској управи и катастру. Међутим, **промену власништва потребно је пријавити и свим испоручиоцима комуналних услуга**, што се обично одмах и обави. У пракси се, свеједно, догађа да свако од уговорника очекује да ће то онај други учинити и на крају то нико ни не обави. За новог власника непокретности то није проблем јер он званично и не постоји евидентиран као корисник комуналних услуга. У случају неизмирења обавеза по основу комуналних услуга, купац, иако користи непокретност, неће бити тужен за неизмирене обавезе. Ипак, нови власник непокретности може имати проблем уколико није проверио да ли је стари власник измирио своје обавезе према комуналним предузећима до закључења уговора. Стога је за све уговараче **битно да одмах по закључењу уговора промену власништва пријаве комуналним предузећима**.

Код услуга Телекома за телефонске услуге у фиксној телефонији и кабловских оператера који обустављају испоруку својих услуга после два неизмирена рачуна то и није толико велики проблем. Општи услови пословања који се примењују на основу закључених уговора регулишу ситуацију промене власника некретнине за коју се измирују услуге.

Општи услови за пружање услуга у јавној фиксној мрежи Телекома Србија у тачки 5.1. предвиђају да претплатник може да тражи „сеобу" услуге на другу локацију, која ће бити реализована уколико је претплатник претходно измирио своја дуговања према Телекому за ту услугу и уколико за реализацију захтева на новој локацији постоје техничке могућности.

Тачка 15.1. предвиђа да претплатник може пренети права и обавезе из уговора о коришћењу фиксног телефонског прикључка и услуге преко истог на треће лице, под условом да нови претплатник настави са коришћењем услуга на истој локацији, преко истих прикључака на мрежу, уз накнаду предвиђену ценовником, при чему са претплатником који је пренео права и обавезе важење уговора престаје, а са новим претплатником се закључује уговор. У случају смрти претплатника, пренос права и обавеза из уговора могу захтевати наследници, чланови породичне заједнице, или, уколико их је више, лице које одреде наследници или чланови породичне заједнице (15.3).

Општи услови СББ-а, у члану 46, предвиђају да претплатник може, уз одобрење СББ-а, пренети права и обавезе из претплатничког уговора на треће лице. Претплатник не може препродати или дати на даље коришћење услуге СББ-а.

Ови општи услови не предвиђају обавезу да се промена корисника пријави. Ту нема дилеме

закључивањем предметног уговора о поклону Б. Н. остао без имовине на свом имену, што такође говори у прилог чињеници да је та радња предузета на штету повериоца, овде тужиоца, односно у циљу да се исти онемогући са наплатом свог потраживања."

(Пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 2699/12 од 2. 10. 2012)

У току поступка тужени може стварног корисника услуга позвати да у поступку учествује као умешач на страни туженог.

Стари или нови власник који плати дугове за извршене комуналне услуге које је користио нови, односно претходни власник, има право да од тог лица које је услуге користило, тражи повраћај исплаћених износа по правилима одговорности за штету. За туженог у парници по тужби комуналног предузећа је настала штета исплатом комуналном предузећу. Од тог тренутка он има право да у другој парници од ранијег, односно новог власника тражи накнаду штете.

У случају исплате без судског поступка би се лице које је извршило исплату за комуналне услуге које није користило могло позвати на правила пословодства без налога из чл. 220–225. ЗОО-а.

Промена власника у извршном поступку

У извршном поступку, у случају намирења преносом права својине, Закон о извршењу и обезбеђењу „Сл. гласник РС", бр. 106/15 чл. 190–191. не регулише питање плаћања комуналних услуга, па у сваком случају важе иста правила, као и у већ наведеним примерима, али и исте дилеме.

Промена власника у стечајном поступку

Према Закону о стечају („Сл. гласник РС", бр. 104/09, 99/11 – др. закон, 71/12 – одлука УС и 83/14), по доношењу решења о банкротству, стечајни управник започиње и спроводи продају целокупне имовине или дела имовине стечајног дужника. Стечајни управник дужан је да изврши процену целисходности продаје стечајног дужника као правног лица, односно целокупне имовине стечајног дужника у односу на продају имовине стечајног дужника у деловима и да о томе обавести одбор поверилаца. Продаја имовине врши се јавним надметањем, јавним прикупљањем понуда или непосредном погодбом, у складу са овим законом и у складу са националним стандардима за управљање стечајном масом (члан 132).

У поступку продаје када купац исплати цену, на купца се преноси право својине на купљеној имовини без обзира на раније уписе и без терета, као и без икаквих обавеза насталих пре извршене купопродаје, укључујући и пореске обавезе и обавезе према привредним субјектима пружаоцима услуга од општег интереса које се односе на купљену имовину. Стечајни судија ће решењем констатовати да је продаја извршена и наложити по правноснажности решења одговарајућем регистру упис права својине и брисање терета насталих пре извршене продаје, односно упис других права стечених продајом (члан 133. ст. 11).

После продаје стечајног дужника као правног лица, стечајни поступак се у односу на стечајног дужника обуставља. Уговор о продаји стечајног дужника као правног лица мора садржати одредбу да имовина стечајног дужника која није била предмет процене из члана 135. ст. 2. овог закона улази у стечајну масу. Новац добијен продајом стечајног дужника, као и имовина стечајног дужника улази у стечајну масу у односу на коју се стечајни поступак наставља. Стечајна маса региструје се у регистру стечајних маса који води орган надлежан за вођење регистра привредних субјеката и заступа је стечајни управник. За потраживања према стечајном дужнику која су настала до обуставе стечајног поступка ни стечајни дужник ни његов купац не одговарају повериоцима, а правна лица која су стечајном дужнику пружала услуге од општег интереса не могу обуставити вршење тих услуга по основу неплаћених рачуна насталих пре отварања стечајног поступка (члан 136).

Закон о стечају је *lex specialis* у односу на Закон о облигационим односима и у овом случају нови власник не одговара за обавезе ранијег власника.

Одабрана мишљења Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

У склопу формата *Прописи у пракси* који већ неко време можете пратити у нашем часопису доносимо нека карактеристична мишљења Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

СРАЗМЕРАН ГОДИШЊИ ОДМОР И НАКНАДЕ ШТЕТЕ ЗА НЕИСКОРИШЋЕНИ ГОДИШЊИ ОДМОР У СЛУЧАЈУ МИРОВАЊА РАДНОГ ОДНОСА

Чл. 68, 76. и 79. Закона о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14)

Одредбом члана 68. Закона о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14) прописано је да запослени има право на годишњи одмор у складу са овим законом. Запослени стиче право на коришћење годишњег одмора у календарској години после месец дана непрекидног рада од дана заснивања радног односа код послодавца. Под непрекидним радом сматра се и време привремене спречености за рад у смислу прописа о здравственом осигурању и одсуства с рада уз накнаду зараде.

Одредбом члана 79. Закона о раду утврђени су случајеви када запослени има право на мировање радног односа. Током трајања мировања радног односа запослени одсуствује с рада, а сва права и обавезе које се стичу на раду и по основу рада мирују, те запослени има право на годишњи одмор сразмерно броју месеци које је провео на раду, пре или након мировања радног односа. Током обављања функције код другог послодавца, запослени остварује сразмеран годишњи одмор код послодавца код којег обавља функцију.

Имајући у виду наведено, запосленом који одсуствује с рада по основу мировања радног односа у складу са чланом 79. Закона о раду мирује и право на годишњи одмор, осим ако је законом, општим актом, односно уговором о раду другачије одређено.

Одредбом члана 76. Закона о раду прописано је да је у случају престанка радног односа послодавац дужан да запосленом који није искористио годишњи одмор у целини или делимично, исплати новчану накнаду уместо коришћења годишњег одмора, у висини просечне зараде у претходних 12 месеци, сразмерно броју дана неискоришћеног годишњег одмора.

Имајући у виду да приликом примене института мировања радног односа, запосленом не престаје радни однос већ му права и обавезе које се стичу на раду и по основу рада мирују, мишљења смо да нису испуњени услови за примену члана 76. Закона о раду, односно да запослени нема право на накнаду за неискоришћени годишњи одмор.

С обзиром на то да се ради о изузецима од примене овог закона који имају за сврху да обезбеде заштиту запослених који се упућују у иностранство, у сваком конкретном случају се цени да ли постоји веза са неким од случајева из члана 3. Закона о условима за упућивање запослених на привремени рад у иностранство, а тиме се и утврђује обавеза примене овог закона код упућивања запосленог у иностранство у трајању дужем од рокова прописаних у члану 4. став 3. овог закона.

(Мишљење Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Сектор за рад, број 011-00-299/2016-02 од 4. 7. 2016)

ПРИНУДНО ИЗВРШЕЊЕ НА ПЕНЗИЈИ

Према Закону о извршењу и обезбеђењу („Сл. гласник РС”, број 106/15), за извршење је надлежан суд, а предмет извршења су и пензије, па се тако извршење на пензији, као и на заради, плати, накнади плате и зараде, може спровести у висини до 2/3 пензије.

Извршење које се спроводи на минималној заради и на најнижој пензији може се спровести до 1/2 те зараде и пензије.

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање дужан је да спроводи извршење на пензијама на напред наведени начин, што значи да се извршење на најнижој пензији – која износи 13.500,00 динара – може спровести до 1/2, а на пензијама које су веће од најниже, у висини 2/3 пензије.

Имајући у виду наведено, правилност и законитост судских одлука и решење о извршењу могу се оспоравати само у поступку који је прописан законом, па стога министарство не може да утиче на спровођење извршења на пензији.

(Мишљење Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, број 117-00-02618/2016-07 од 24. 10. 2016)

Напомена редакције:

Мишљења у овом тексту преузета су из Билтена службених мишљења Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања (02/2016 и 04/2016), који у сарадњи са Министарством издаје компанија Инг-Про.

Кратак осврт на измене и допуне Кривичног законика

Као модерна кривична кодификација српског правног система, Кривични законик морао је поново да претрпи измене и допуне, у складу са Истанбулском конвенцијом, али и са актуелним друштвенополитичким потребама

Бојана Радивојевић

тужилачки приправник у Трећем основном јавном тужилаштву у Београду
sudski.postupci@legeartis.rs

Никола Пантелић

заменик јавног тужиоца у Трећем основном јавном тужилаштву у Београду
sudski.postupci@legeartis.rs

Упркос чињеници да због већег степена правне сигурности кривичноправне одредбе није препоручљиво често мењати, ова правна област, баш као и друге, подложна је променама. Промене материјалног и процесног права могу имати различите корене, било да су условљене стварним потребама или политичким прагматизмом. Узрок често могу бити и прихваћене међународне обавезе, када долази до преузимања готових законских решења, без претераног осврtања на реалне потребе за тим и прилике у друштву.

Обавезе прихваћене ратификовањем Истанбулске конвенције обавезују њене потписнице да инкриминишу облике насиља као што су психичко насиље, прогањање, физичко насиље, сексуално насиље, силовање, принудни брак, генитално сакаћење жена, принудни абортус и стерилизацију, сексуално узнемиравање и сл. Република Србија постепено испуњава прихваћене међународне обавезе и изменама и допунама прилагођава свој правни систем захтевима Конвенције.

Међутим, и **унутрашње друштвенополитичке прилике**, дакле, актуелне потребе друштва диктирају законодавцу текст закона. Промене законодавства су у том случају најпримереније.

Пред нама је **велики сет измена и допуна материјалног законодавства (готово 70 чланова** обухваћено је изменама и допунама) на које ћемо се, због целисходности и просторних ограничења, највећим делом осврнути у начелу, анализирајући поједина решења која суштински могу допринети променама, односно којима се желело остварење промена.

На обим последњих измена и допуна довољно указује чињеница да је читава једна глава Кривичног законика (у даљем тексту: КЗ) систематизована и „пречишћена", с тим да није одстрањена млађа кћер кривичног дела Злоупотреба службеног положаја – Злоупотреба положаја одговорног лица, не тако давно конципирана као прелазно решење, ка потпуном укидању Злоупотребе службеног положаја и њених кривичноправних сателита.

Осим тога, скренућемо пажњу и на низ **нових кривичних дела** потпуно другачијег заштитног објекта, **у чијем центру је заштита индивидуе**, а за имплементацију тих квалификација можемо захвалити поменутим међународним обавезама.

Првим изменама КЗ-а обухваћена је концепција, прилично ригидно формулисаног члана 18. КЗ-а који се односи на **кривично дело малог значаја**. Нажалост, законодавац, као ни пракса, не увиђају потенцијал примене овог члана и потребу друштва да одстрани обиље кривичних дела чија је друштвена опасност незнатна.

Глава 31. где су смештена кривична дела против јавног реда и мира, такође је претрпела промене, изазване с једне стране новим Законом о оружју и муницији, а с друге стране практичним разлозима. Статистика бележи пораст тешких кривичних дела, извршених употребом забрањеног или нелегалног оружја. Кривична дела из члана 347. КЗ-а (Израђивање и набављање оружја и средстава намењених за извршење кривичног дела) и 348. КЗ-а (Недозвољена производња, држање, ношење и промет оружја и експлозивних материја) у потпуности су измењена.

Мигрантска криза, те учестала извршења кривичног дела „Недозвољен прелазак државне границе и кријумчарење људи" из члана 350. КЗ-а навео је законодавца да у ставовима 2, 3. и 4. повећа запрећене казне затвора, јер како стоји у образложењу оваквог предлога Владе „циљ пооштравања казне јесте да се спречи искоришћавање људске несреће миграната". Појачавање санкција за кривична дела, посебно имајући у виду судску праксу и све шире испољавање ове тенденције код грађана који не бирају начин да дођу до новца, вероватно ће имати већи ефекат на сузбијање ове појаве.

Законодавац је унео и неколико мањих (али никако безначајних) измена и допуна КЗ-а у главу тридесет трећу (против службене дужности), међу којима бисмо апострофирали снижен степен кривице код кривичног дела Несавестан рад у служби из члана 361. КЗ-а, где се за извршење кривичног дела некада захтевао највиши степен умишљаја (изражен речју „морало"), од стране службеног лица, и замењен нижим степеном кривице (замењен речју „могло"). Дакле, сада је довољно да је службено лице, да би извршило ово кривично дело, на основу свих околности могло да зна да услед његових радњи може да наступи последица. Смањивање степена кривице неопходног за санкционисање кривичних дела против службене дужности може имати позитиван ефекат и лакше доказивање у пракси, јер су службена лица посебна категорија учинилаца кривичних дела и за постојање њихове кривице не треба захтевати само директни умишљај.

Кривично дело Расна и друга дискриминација (ст. 5. члана 387) допуњено је одредбом која је у светским токовима забрањена већ дужи временски период и представља једну од мера тзв. борбене демократије. Демократска друштва на све могуће начине настоје да онемогуће тоталитарним режимима да искористе слободу коју демократија носи са собом и разним средствима покушавају да очувају тај поредак.Чување демократије од себе саме, са правнотеоријског гледишта је проблематично. Клицу овог проблема уочио је још Платон у бесмртном делу „Држава", док је хронолошки посматрано проблем уочио и наш законодавац, те је предвидео казну затвора за „јавно одобравање, негирање или значајно умањивање тежине геноцида, злочина против човечности, и ратних злочина учињених против групе лица..." на начин на који може довести до насиља или изазивања мржње према таквој групи лица или члану те групе, уколико су та дела утврђена правноснажним пресудама домаћег или Међународног кривичног суда. Упркос несумњивој политичкој позадини ове инкриминације (изостављању пресуда донетих од судова признатих од стране Републике Србије, попут Међународног суда правде или Међународног кривичног трибунала за бившу Југославију), не можемо оспорити њене метадомете, који би у будућности требало да се огледају у очувању демократских достигнућа.

Врло **значајна новина** предвиђена је чланом 391. где су инкриминисане припремне радње за кривично дело Тероризма, које једине ступају на снагу осмог дана од дана објављивања у Службеном гласнику.

Већина измена и допуна Кривичног законика ступа на снагу 1. јуна 2017. године, изузев следећих одредаба које ступају на снагу 1. марта 2018. године, а то су:

1) брисање кривичног дела Превара у осигурању, предвиђена чланом 208а;

2) читава глава кривичних дела против привреде;

3) одредбе које се односе на измене и допуне кривичних дела Проневера, члан 364. КЗ-а, Трговина утицајем (члан 366), те одредбе које се односе на кривична дела Примање мита (члан 367) и Давање мита (члан 368).

Већ смо напоменули да су одредбе које се односе на кривично дело Тероризам, из члана 391. КЗ-а, ступиле на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије" (2. 12. 2016).

Кривично дело злостављања и мучења из члана 137. Кривичног законика у судској пракси

У тексту који следи анализирамо биће кривичног дела злостављања и мучења у свим његовим појавним облицима, уз навођење карактеристичних судских одлука које доприносе правилном разумевању спорних ситуација у пракси

Драган У. Калаба

заменик Вишег јавног тужиоца у Чачку
sudski.postupci@legeartis.rs

Инкриминација кривичног дела злостављања и мучења предвиђена је у члану 137. Кривичног законика („Сл. гласник РС”, бр. 85/05, 88/05, 107/05, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13, 108/14), а налази се у Глави 14. под називом „Кривична дела против слобода и права човека и грађанина”.

Из наведеног јасно произилази да се ради о кривичноправној заштити основних вредности човека и грађанина – **поштовању његове личности и његовог људског достојанства**.

У питању су **уставне категорије**, па је тако у члану 25. Устава Србије предвиђено да су физички и психички интегритет неповредиви, да нико не може бити изложен мучењу, нечовечном или понижавајућем поступању или кажњавању, нити подвргнут медицинским или научним огледима без свог слободно датог пристанка.

Готово исти статус има и у међународним документима, односно у међународном праву, које је саставни део нашег законодавства, па тако у Конвенцији против тортуре и других сурових нехуманих или понижавајућих казни и поступака коју је наша земља ратификовала 1991. године предвиђено је да израз „тортура – мучење” означава сваки акт којим се једном лицу намерно наноси бол или тешке физичке или менталне патње у циљу добијања од њега или неког трећег лица обавештења или признања или његовог кажњавања за дело које је то или неко треће лице извршило или за чије извршење је осумњичено, застрашивање тог лица или вршење притиска на њега или застрашивања и вршења притиска на неко треће лице или из било којег другог разлога заснованог на било ком облику дискриминације.

На готово истоветан начин говори се и у Конвенцији о спречавању мучења, нечовечних и понижавајућих поступака и кажњавања, коју је наша земља ратификовала 2003. године.

Историјски гледано, пре ступања на снагу Кривичног законика, тј. пре 1. јануара 2006. године, а у Кривичном закону Србије (важио до 1. јануара 2006. године) **постојало је кривично дело злоставе у служби**, предвиђено у члану 66, а које је гласило: „Службено лице које у вршењу службе другог злоставе, увреди или уопште према њему поступа на начин којим се вређа људско достојанство, казниће се...”

Поставља се питање **зашто је извршена измена** у кривичном законодавству дана 1. јануара 2006. године, а у вези са претходно поменутим кривичним делом?

Пре свега, дотадашње кривично дело се везивало, као прво, за службено лице и, као друго, за вршење његове службе, а богата животна и судска пракса наметнула је очигледну и честу ситуацију која се огледа у вршењу злостављања према другом, али од стране било ког лица које нема статус службеног лица.

Осим тога, Генерална скупштина Уједињених нација у међувремену је донела конвенције које регулишу ову материју, а које је ратификовала и

а другоокривљени због кривичног дела тешке телесне повреде из члана 53. ст. 4. у вези са ст. 1. КЗРС.

Ово због тога што је за оба кривична дела запрећена иста казна и по старом и по новом Закону, па је суд био у обавези да примени у таквој ситуацији Закон који је важио у време извршења кривичног дела.

(Пресуда Окружног суда у Београду Кж 464/06 од 24. фебруара 2006)

Случај #2

Одговор који је дат од стране судије Врховног суда Србије, а на питање да ли се блажи закон цени само према запрећеној казни или блажи закон треба ценити и према инкриминацији, уколико се по новом закону, за исто кривично дело предвиђа још неки додатни елеменат да би се остварила сва обележја кривичног дела, као што је случај са кривичним делом злостављања и мучења из члана 137. КЗ-а (злостављање у служби из члана 66. КЗРС)?

Одговор гласи: Ако неко кривично дело садржи више алтернатива у погледу радње извршења, од којих су неке изостављене или додате у новом Кривичном законику, нови Законик неће се самим тим сматрати блажим или строжим, већ само онда када се примена на конкретан случај, кривичноправну ситуацију учиниоца услед изостављања или додавања овакве радње извршења, чини повољнијом или неповољнијом. Код кривичног дела из члана 137. КЗ-а је, пре свега, проширен круг лица која могу бити извршиоци, тако да у ст. 1. и 2. извршилац може бити свако лице, а у ст. 3. је санкционисано противправно понашање службеног лица. Члан 137. ст. 3. у вези са ст. 1. КЗ-а у свему одговара кривичном делу злостављања у служби из члана 66. КЗРС, а инкриминација из члана 137. ст. 3. у вези са ст. 2. КЗ-а је нова и може се односити само на противправна понашања после ступања на снагу новог Законика и иста је уведена у складу са Конвенцијом против тортуре.

(Из Билтена Окружног суда у Београду бр. 72/2006)

5. Кривично дело из члана 137. КЗ-а и примена кривичнопроцесног права

Случај #1

Када је у оптужном предлогу наведен опис радње извршења кривичног дела, тада није имало места одбачају оптужног предлога од стране првостепеног суда сходно члану 441. ст. 1. у вези са чланом 274. ст. 1. тач. 1) ЗКП-а.

Решењем првостепеног суда одбијен је оптужни предлог оштећеног као тужиоца а због кривичног дела лаке телесне повреде из члана 122. ст. 1. КЗ-а, кривичног дела противправног лишења слободе из члана 132. ст. 2. КЗ-а и кривичног дела злостављања и мучења из члана 137. ст. 3. КЗ-а.

Решењем другостепеног суда уважена је жалба оштећеног као тужиоца па се решење првостепеног суда укида.

Првостепени суд је одбио оптужни предлог налазећи да дела која су предмет оптужбе нису кривична дела, али првостепени суд за такву своју одлуку не даје потпуне и ваљане разлоге с обзиром на то да суд може одбити оптужни предлог или приватну тужбу у смислу члана 274. ст. 1. тач. 1) ЗКП-а само ако дело које је предмет оптужбе није кривично дело, али из самог оптужног предлога је очигледно да радње које су окривљеном стављене на терет по Закону јесу кривично дело, али се поставља питање да ли постоје докази да је окривљени исто дело извршио.

У том правцу првостепени суд прави грешку па цени одређене доказе вршећи увид у службене белешке Полицијске управе и на основу тога закључује да радња окривљеног коју је предузео критичном приликом није кривично дело јер је наводно поступао у границама свог службеног овлашћења при чему првостепени суд закључује да окривљени критичном приликом није применио никакву силу ни принуду.

На овај начин првостепени суд излази из овлашћења која има у смислу члана 441. ЗКП-а с обзиром на то да доказе уз оптужни предлог може да цени само ако су спроведене истражне радње и тада оптужни предлог може да одбаци само из разлога предвиђеног у члану 274. ст. 1. ЗКП-а.

(Решење Општинског суда у Чачку К 241/08 од 22. априла 2008. и Решење Окружног суда у Чачку Кж 523/08 од 20. августа 2008)

Преглед прописа...

„Сл. гласник РС", бр. 95/2016, објављен 30. 11. 2016. године

- Уредба о спровођењу интерног и јавног конкурса за попуњавање радних места у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе
- Уредба о допуни Уредбе о планирању и врсти роба и услуга за које се спроводе централизоване јавне набавке
- Уредба о изменама Уредбе о утврђивању Програма стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2016. години који се реализује преко акредитованих регионалних развојних агенција
- Уредба о измени Уредбе о начину и поступку добровољног служења војног рока са оружјем
- Стратегија развоја индустрије информационих технологија за период од 2017. до 2020. године
- Правилник о спортским гранама од посебног значаја за Републику Србију
- Правилник о надлежним националним спортским савезима за спортске гране и области спорта у Републици Србији
- Правилник о изменама и допунама Правилника о спортским гранама и областима спорта у Републици Србији и спортским дисциплинама у оквиру спортских грана и области спорта
- Правилник о допуни Правилника о одређивању царинских органа за царињење одређених врста робе или спровођење одређених поступака
- Правилник о изменама и допуни Правилника о мерилима
- Правилник о изменама и допуни Правилника о уговарању здравствене заштите из обавезног здравственог осигурања са даваоцима здравствених услуга за 2016. годину
- Смернице за израду и спровођење плана интегритета

„Сл. гласник РС", бр. 96/2016, објављен 2. 12. 2016. године

- Правилник о условима и начину поступања са посмртним остацима умрлог лица
- Правилник о обрасцу исправе о продаји брода, односно карата на броду, као и обрасцу захтева за упис у уписник бродова
- Правилник о изменама и допунама Правилника о поступку спровођења обједињене процедуре електронским путем
- Правилник о изменама и допунама Правилника о садржини, начину и поступку израде и начин вршења контроле техничке документације према класи и намени објеката
- Правилник о измени и допуни Правилника о онеспособљавању оружја
- Правилник о вредности дневне, вишедневне и годишње дозволе за рекреативни риболов за 2017. годину
- Правилник о изменама Правилника о условима, програму и начину полагања стручног испита за рибочувара и стручног испита за рибара

„Сл. гласник РС", бр. 97/2016, објављен 7. 12. 2016. године

- Уредба о усклађивању номенклатуре Царинске тарифе за 2017. годину

„Сл. гласник РС", бр. 98/2016, објављен 8. 12. 2016. године

- Уредба о висини накнаде за коришћење неметаличних сировина за добијање грађевинског материјала за 2017. годину
- Уредба о ближим критеријумима за одређивање обавезно обезбеђених објеката и начину вршења послова њихове заштите
- Уредба о минималним техничким условима код обавезне уградње система техничке заштите у банкама и другим финансијским организацијама
- Уредба о измени и допуни Уредбе о канцеларијском пословању органа државне управе
- Стратегија развоја туризма Републике Србије за период од 2016. до 2025. године
- Правилник о техничким и другим захтевима за котрљајне лежаје
- Правилник о условима за именовање енергетских менаџера у привредним друштвима чија је претежна делатност у производном сектору и предузећима као јавним службама
- Правилник о допуни Правилника о методологији за израду националног и локалног регистра извора загађивања, као и методологији за врсте, начине и рокове прикупљања података
- Правилник о допунама Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива
- Наредба о предузимању мера за спречавање уношења заразне болести птица авијарна инфлуенца у Републику Србију
- Одлука о расподели средстава из наменских примања буџета Републике која се остварују приређивањем игара на срећу, а користе за финансирање локалне самоуправе
- Одлука Уставног суда РС број ИУз-367/2013 којом се: 1. утврђује да одредбе члана 336. Закона о прекршајима („Сл. гласник РС", бр. 65/13 и 13/16) нису у сагласности са Уставом и 2. одбацује захтев за обуставу извршења појединачних аката или радњи предузетих на основу одредаба Закона из тачке 1.
- Одлука Уставног суда РС број ИУо-7/2014 којом се: 1. утврђује да Закључак Владе Републике Србије, 05 број 121-14320/2001-2 од 18. децембра 2001. године, није у сагласности са Уставом и законом и 2. одбацује захтев за обуставу извршења појединачних аката, односно радњи предузетих на основу Закључка из тачке 1.
- Одлука Уставног суда РС број ИУо-358/2014 којом се утврђује да одредба члана 54. став 6, у делу који гласи: „а сматра се завршеним моментом одмицања најмање једног пара точкова возила од подлоге, након чега није могуће извршити прекид уклањања возила по издатом налогу", Правилника о начину вршења контроле и непосредног регулисања саобраћаја на путевима и вођењу обавезних евиденција о примени посебних мера и овлашћења („Сл. гласник РС", бр. 69/10, 78/11, 31/13 и 37/13), није у сагласности са законом
- Одлука о достављању података банака о стању динарских штедних улога становништва
- Правилник о изменама Правилника о исправи о здравственом осигурању и посебној исправи за коришћење здравствене заштите

„Сл. гласник РС", бр. 99/2016, објављен 12. 12. 2016. године

- Закон о буџету Републике Србије за 2017. годину
- Закон о изменама и допунама Закона о буџетском систему
- Закон о допуни Закона о привременом уређивању начина исплате пензија
- Фискална стратегија за 2017. годину са пројекцијама за 2018. и 2019. годину

„Сл. гласник РС", бр. 100/2016, објављен 13. 12. 2016. године

- Уредба о утврђивању Државног програма обнове инфраструктуре која је у надлежности јединице локалне самоуправе
- Уредба о допуни Уредбе о утврђивању Државног програма обнове јавних објеката у јавној својини у секторима образовања, здравства и социјалне заштите
- Уредба о утврђивању лучког подручја луке у Бачкој Паланци
- Уредба о утврђивању лучког подручја луке у Сенти
- Стратегија развоја трговине Републике Србије до 2020. године
- Правилник о поморској опреми
- Правилник о утврђивању Списка психоактивних контролисаних супстанци
- Правилник о измени Правилника о додели пореског идентификационог броја правним лицима, предузетницима и другим субјектима за чију је регистрацију надлежна Агенција за привредне регистре
- Правилник о Листи стручних, академских и научних назива
- Правилник о изменама Правилника о уговарању здравствене заштите из обавезног здравственог осигурања са даваоцима здравствених услуга за 2016. годину

„Сл. гласник РС, бр. 101/2016, објављен 16. 12. 2016. године

- Закон о изменама и допунама Закона о пољопривреди и руралном развоју

НЗ-1 Списак обрачунатих накнада зарада и исплата накнада

НАЗИВ ОРГАНИЗАЦИЈЕ (ПОСЛОДАВЦА) _____

БРОЈ ЖИРО-РАЧУНА _____

ПИБ _____

СПИСАК ОБРАЧУНАТИХ НАКНАДА И ИСПЛАТЕ НАКНАДА _____

(назив организације - послодавца)

ЗА МЕСЕЦ _____ 20_____. ГОДИНЕ

Ред. број	Име и презиме	Пун износ накнаде зараде коју би остварило лице да ради (у складу са чланом 12. став 1. Закона)	Умањен износ по основу радног стажа		Износ накнаде - основица за обрачун пореза	Обрачунати износ пореза	Износ за исплату	Доприноси за уплату (ПИО, здравство, за запошљавање)	Укупне обавезе
			60% од пуног износа (чл. 12. ст. 2. Закона)	30% од пуног износа (чл. 12. ст. 2. Закона)					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 (7+8+9)
	С в е г а:								

Обрачун накнаде зарада у организацији извршио

_____ (Презиме и име) (М.П.)

_____ (Презиме и име одговорног лица у организацији)

_____ (Датум пријема списка у општинској, односно градској управи)

Оверу извршио у општинској, односно градској управи

_____ (Презиме и име) (М.П.)

Старешина органа у општинској, односно градској управи

_____ (Презиме и име)

Број телефона _____

Број факса _____

Датум овере _____

Напомена: 1) На овом обрасцу се врши обрачун накнада зарада и исплата накнада корисницима којима обрачун и исплату накнада зарада врше општинске, односно градске управе (за лица из члана 10. став 1. тачка 2) Закона).

2) Послодавци који исплату накнада зарада врше по преносу средстава из буџета Републике на основу списка који утврди Министарство финансија, достављају списак у два примерка.

Образац број 2

На основу члана ____ Правилника о ближим условима за заснивање хранитељства и стандардима заштите деце на хранитељству ("Службени гласник РС", број)

Центар за социјални рад _____ издаје

ПОТВРДУ О БАВЉЕЊУ ХРАНИТЕЉСТВОМ

_____

(име и презиме хранитеља)

из _____, са станом у _____

коме је општа подобност за хранитељство утврђена дана _____200 . г.

Потврда се издаје дана _____ с роком важења од две године уз могућност продужења.

Број:_____

У_____

Датум: _____

ДИРЕКТОР

POKLON

ASUS **Transformer Book** T100

ASUS Transformer Book T100 je fantastični 2-u-1 uređaj koji će transformisati način na koji obavljate svoje dnevne aktivnosti, bilo da je reč o poslu ili zabavi. U pitanju je ultraprenosni laptop kome se ekran odvaja i pretvara u 10" tablet. Šta je to što ASUS T100 čini tako atraktivnim? To je, pre svega, izuzetan odnos uloženog i dobijenog. Po pristupačnoj ceni dobijate dva uređaja u jednom, sa Intel procesorom sa četiri jezgra, vrhunskim IPS ekranom osetljivim na dodir i autonomijom do 11 sati. Da sve bude još lepše, Windows 10 je uračunat u cenu.

O IZDANJIMA:

1. PROPISI.NET PLUS JN

- **Elektronska baza propisa Propisi.net** – www.propisi.net (pretplata na 12 meseci) – sa svim propisima, službenim mišljenjima, obrascima, ugovorima, stručnim komentarima i dvosmernim vezama između ovih dokumenata. U bazi se nalazi i kalkulator kamata sa više različitih kamatnih stopa i naprednim opcijama kao što su čuvanje obračuna, promene na računu i zbirni obračun. **Jedinstvena aplikacija koja sve promene dokumenata koji su vama bitni, prati i obaveštava vas o promenama putem mejla!**
- **Elektronska verzija pravno-finansijskog časopisa „Propisi u praksi – Lege Artis"** – www.propisiupraksi.rs (pretplata na 12 meseci) sa kompletnom višegodišnjom arhivom svih članaka, sa razgranatom strukturom oblasti i pretragom članaka.
- **Elektronsko izdanje za praćenje javnih nabavki** nalazi se na javnoj internet adresi www.javne-nabavke.net i predstavlja izdanje namenjeno službama, kojima je u svakodnevnom radu neophodno praćenje javnih nabavki koje se objavljuju na Portalu javnih nabavki i svih drugih pratećih dokumenata, a koji su zainteresovani za jednostavan, efikasan i brz pristup putem interneta i bez ikakvih postupaka ažuriranja od strane klijenata (ažurira se automatski), kao i **sa mogućnošću obaveštavanja o vama potrebnim nabavkama i njihovim promenama putem Mejl servisa (direktno na vaš mejl).**

2. PRAVNO-FINANSIJSKI ČASOPIS „PROPISI U PRAKSI – LEGE ARTIS"

- pretplata za 2017. godinu (sa besplatnim brojevima iz poslednjeg kvartala 2016.) na preko 150 strana mesečno, koji u sebi sadrži poseban deo „Praktikum za finansije i računovodstvo", sa brojnim stručnim člancima, aktuelnostima i informacijama iz ovih oblasti, sa čijom pretplatom imate pravo i na:
– **3 vaučera za prisustvovanje na seminarima** u organizaciji Ing-Pro-a, u toku pretplate;
– **pravo na dobijanje odgovora na pitanja** od strane autora i urednika časopisa (putem mejla).

3. SAVETNIK ZA OBRAČUN, OPOREZIVANJE I ISPLATU ZARADA, PLATA I DRUGIH PRIMANJA, autor je mr Željko Albaneze

- kroz jedinstven i originalan koncept, na više od 500 strana A4 formata, čitaocima razjašnjava najvažnije institute iz oblasti zarada, plata i drugih primanja, a pored tumačenja propisa sadrži i mnogobrojne primere obračuna.

Sve detaljnije informacije o izdanjima možete pogledati na našem sajtu www.propisi.net www.propisiupraksi.rs i www.javne-nabavke.net a u vezi sa pretplatom, možete nas kontaktirati putem telefona: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822 ili mejla: office@ingpro.rs.

25
ГОДИНА

ЧЕТВРТ ВЕКА С ВАМА

ИНГ-ПРО

www.propisi.net